

Oponentní posudek disertační práce Interpretace obchodních center jako součást urbánní struktury autorky Anny Háblové vypracované v rámci doktorského studijního oboru Urbanismus a územní plánování na Fakultě architektury Českého vysokého učení technického v Praze

Disertační práce Anny Háblové je zpracována s nadhledem založeným velmi důkladným obeznámením s literaturou vážící se k tématu na straně jedné a na té druhé správným nakládáním s touto literaturou zprostředkovanými informacemi, které zase vychází z autorčiny zažité praxe. Pro šíři a hloubku studia odborné literatury a její srozumitelnou interpretaci i pro ucelený, srozumitelný a jednoduchý výklad vlastního výzkumu autorky i jejích závěrů a také pro jazykově kultivované podání práce ji pokládám za velmi kvalitní.

Protože však smysl oponentury spatřuji především v kritickém pohledu na práci, resp. v nastavení kritického zrcadla, které autorovi/autorce může být impulsem k dalšímu uvažování o tématu, soustředím se dále právě na momenty, na které nahlížím jinak než autorka.

Souhlasím se zásadní tezí výzkumu, tedy že obchodní centra jsou introvertní stavby, které se chovají neměstsky. Stejně tak pokládám za přínosné tuto tezi dokázat provedeným výzkumem, tedy měřeními a jejich interpretací. Za problematický však mám způsob komparace pražských a zahraničních nákupních center, resp. výběr zahraničních nákupních center ke komparaci určených a z toho plynoucí sestavení etalonu.

Proč? Lilla Diagonal nebylo à priori developováno jako nákupní centrum. Tvoří součást velkého investičního projektu španělské branže švýcarské pojišťovny Winterthur, která si stavěla nové barcelonské sídlo a současně s ním investovala dva velkoměstské bloky v neatraktivní části Avinguda Diagonal, kterou pro zajištění výtěžnosti své investice potřebovala trvale proměnit. Rozhodla se proto pro vysokou multifunkčnost navrhované zástavby, jíž je retail jen menší a samozřejmou částí. Tak, jako investor pro dlouhodobou úspěšnost a ziskovost diversifikoval funkce své stavební investice, zvolil rovněž velmi sofistikovanou správu její retailové části, aby udržel její atraktivní náplň.

Za netypickou investici pokládám, byť v poněkud jiném gardu, rovněž mnichovské Fünf Höfe. Sofistikovaný transplantát v centru jednoho z nejbohatších evropských měst, navíc pověstného svojí měšťanskou kulturou, lze těžko pokládat za klasické obchodní centrum. A pokud přesto jednotně vlastněnou a spravovanou soustavu obchodních pasáží za obchodní centrum prohlásíme, pak je z mnoha zřejmých důvodů nesrovnatelné s obchodními centry pražskými. Možná by bylo vhodné zde připomenout, že v řadě západoevropských měst mají luxusní obchodní ulice rovněž svůj vlastní management, podobně jako Fünf Höfe.

Japonská města obecně nelze s evropskými srovnávat. Jsou naprosto jiným fenoménem, který někteří Evropané milují, jiní se v nich dobře necítí. A Osaka je místem, ve kterém se negativa japonských velkoměst setkávají obzvláště silně či koncentrovaně. Návrh obchodního centra Namba Parks je proto právě pro Osaku, potýkající se se zcela jinými problémy než středoevropská města, přiměřený a pochopitelný, ovšem aplikovat jeho principy v Praze by bylo zřejmě nemístné.

Almere neznám z vlastní zkušenosti, ale přijde mi, že nákupní centrum De Citadel také není klasickým představitelem typologie shopping mall. Hledáme-li zahraniční srovnávací reference k pražským obchodním centrům, které všechny reprezentují typologii shopping mall, bylo by na místě vybírat je právě v této specifické kategorii. Myslím totiž, že právě ona je pro všechna pražská nákupní centra určující a souvisí s ní řada vlastností, která pražská centra vykazují (a ke komparaci zvolená zahraniční nikoli).

Pokud sledujeme praktický význam práce, autorkou rovněž deklarovaný, tedy jako materiál pro argumentaci (rozhodování) městské správy, pak bychom za důležité kritérium porovnání

nákupních center mohli považovat vztah developera, investora, provozovatele a majitele. Snadno lze totiž vyslovit hypotézu, že pouze nákupní centra, která jsou developována investorem, který trvale zůstává jejich majitelem a současně je i spravuje, jsou městotvorná a architektonicky kvalitní. Avšak nevíme, zda je tato hypotéza správná. A samozřejmě takové kritérium by mohlo být pro rozhodování městské správy důležité (budeme-li idealisty).

Závěrem drobnou poznámku k historickému přehledu vývoje budov pro nakupování.

V části věnované naší zemi bych pokládal za vhodné zmínit roli Státního projektového ústavu obchodu se sídlem v Brně a s osobností jeho ředitele Jaromíra Sirotky. To proto, že právě tento architekt vybudoval projekční organizaci, jejíž práce na jedné straně měly vysokou architektonickou kvalitu a na druhé straně dnes upadají do zapomnění. Vždyť je zajímavé, že právě „komerční stavby“, tedy obchodní domy a hotely tak často vytváří kvalitu naší architektury 60. let a počátku následující dekády. Také dnes již asi nedokážeme docenit, jak se během krátkého období 60. let poststalinské Československo bez turistické a obchodní infrastruktury v této oblasti modernizovalo.

Zabývám-li se však těmito poznámkami, je mi zřejmý jejich okrajový význam vůči hlavnímu tématu disertační práce. Ta je dle mého soudu výborně strukturovaná, jasně formulovaná, dobře napsaná a přehledně upravená. Cíl výzkumu a výzkum sám, tedy měření i jeho vyhodnocení a interpretace je proveden správně a přesvědčivě. Na disertaci oceňuji její informační hodnotu vycházející z hloubky a šířky znalosti literatury i smysluplnost, možná lépe praktičnost či instruktivnost výzkumu a možnost aplikace jeho výsledku v praxi – od projekční po správu města.

Disertační práci pokládám za výbornou a doporučuji k obhajobě.

Brno, 10. prosince 2017

prof. Ing. arch. Petr Pelčák